

יכון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד ן דמילוי יוד דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

א ומליל יי עם משה למימר:
 ב שלח לך גברים ויאללון ית
 ארעא דכנען די אנא יהב
 לבני ישראל גברא חד גברא
 חד לשבטא דאכהתוהי
 תשלחון כל רבא דבהון:
 ג ושלח יתהון משה ממדברא
 דפארן על מימרא דיי כלהון
 גברין רישי בני ישראל אבון:

יג א וידבר ידוה אל-משה לאמר: ב שלח-
 לך אנשים ויתרו את-ארץ כנען אשר-
 אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד
 למטה אבתיו תשלחו כל נשיא בהם:
 ג וישלח אתם משה ממדבר פארן על-פי
 ידוה כלם אנשים ראשי בני-ישראל

13 (1) The Lord spoke to Moshe saying: **(2)** Send out for yourself men, and let them spy out the Land of Canaan, which I am giving to the Children of Israel. You shall send, one man each for his father's tribe; every one shall be a leader in their midst. **(3)** And Moshe sent them from the desert of Paran by the word of the Lord. All of them were men of distinction; they were the heads of the

RASHI

רש"י

(2) Send out for yourself men — *Why is the section of the spies juxtaposed with the section of Miriam? Because she was punished over matters of slander, for she spoke against her brother, and these wicked people [the spies] saw what happened to her, but did not learn their lesson (Midrash Tanchuma, Shelach 5).* **Send out for yourself** — [*“לך”*] Literally “for you” meaning,] according to your own understanding. I am not commanding you to do so, but if you wish, you may send. Since the Israelites came [to Moshe] and said, “We will send men before us,” as it says, “And you approached me all of you ...” (Deuteronomy. 1:22) Moshe took counsel with the Shekhinah. He [God] said; I told them that it is good, as it says; “I shall bring you up out of the suffering of Egypt ...” (Exodus 3:17). By their lives! Now I will give them an opportunity to err through the words of the spies, so that they will not inherit it (Midrash Tanchuma 5). **(3) By the word of the Lord** — *With his permission [meaning]; He did not stop him. All of them were men of distinction* — *Whenever [the term] אנשים is [used] in Scripture, it denotes distinction. And at that time [that the spies were sent], they were honorable (Midrash Tanchuma 4)*

(ב) שלח-לך אנשים. (במדבר רבה) למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים? לפי שלקתה על עסקי דבה, שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר: שלח-לך. (במדבר רבה סוטה לו) לדעתך אני איני מצוה לך, אם תרצה — שלח. לפי שבאו ישראל ואמרו (דברים א): “נשלחה אנשים לפנינו” כמה שנאמר (שם): “ותקרבון אלי כלכם וגו’.” ומשה נמלך בשכינה, אמר: אני אמרתי להם שהיא טובה, שנאמר (שמות ג): “אעלה אתכם מעני מצרים וגו’,” חזיהם שאני נוהן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוה: (ג) על-פי ה’. ברשותו, שלא עכב על ידו. כלם אנשים, כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה בשרים היו:

ד ואלין שמהתהון לשבטא
 דראובן שמוע בר זכור:
 ה לשבטא דשמעון שפט בר
 חורי: ו לשבטא דיהודה כלב
 בר יפנה:

המה: ד ואלה שמותם למטה ראובן שמוע
 בן זכור: ה למטה שמעון שפט בן חורי:
 ו למטה יהודה כלב בן יפנה:

Children of Israel. (4) These are their names: For the tribe of Reuvein, Shammua the son of Zakkur. (5) For the tribe of Shimon, Shaphat the son of Chori. (6) For the tribe of Yehudah, Kalev the son of Yefuneh.

PROPHETS Joshua 2

נביאים יהושע פרק ב

א ושלח יהושע בר נון מן
 שטין תרין גוברין מאללין
 ברו למימר אזילו חזו ית
 ארעא וית ריחו ואזלו ועלו
 לבית אתתא פונדקיתא ושמה
 רחב ושכיבו תמן: ב ואתאמר
 למלכא דיריחו למימר הא
 גובריא אתו הכא פליליא
 מבני ישראל לאללא ית
 ארעא: ג ושלח מלכא דיריחו
 לות רחב למימר אפיקי
 גבריא דאתו לותיך דעלו
 לביתיך ארי לאללא ית כל ארעא אתו: ד ודבירת אתתא ית תרין גבריא ואטמרתגון ואמרת בקושטא

ב א וישלח יהושע בן נון מן השטים שנים אנשים
 מרגלים חרש לאמר לכו ראו את הארץ ואת
 ריחו וילכו ויבאו בית אשה זונה ושמה רחב
 וישכבו שמה: ב ויאמר למלך יריחו לאמר הנה
 אנשים באו הנה הלילה מבני ישראל לחפר
 את הארץ: ג וישלח מלך יריחו אל רחב לאמר
 הוציאי האנשים הבאים אליך אשר באו לביתך
 כי לחפר את כל הארץ באו: ד ותקח האשה
 את שני האנשים ותצפנו ותאמר כן באו אלי
 לביתיך ארי לאללא ית כל ארעא אתו: ד ודבירת אתתא ית תרין גבריא ואטמרתגון ואמרת בקושטא

2 (1) And Yehoshua, the son of Nun sent out from Shitim two men to spy secretly, saying; Go and see the land and Jericho. And they went and they came to the house of a woman innkeeper and her name was Rachav and they lodged there. (2) And it was told to the king of Jericho saying; Behold, people came here tonight from the Children of Israel to spy out the land. (3) And the king of Jericho sent to Rachav saying; Bring out the men who have come to you that came to your house for they have come to spy out the entire land. (4) And the woman took the two men and hid them and she said; It is true the men did come

RASHI

רש"י

(1) חרש — She said to them make yourselves seem like you were deaf so that people will not hesitate to speak in your presence. אשה
 זונה — one who sells מזונות food. (2) לחפר
 — to spy. (4) And hid them — each one

(א) חרש. אמר להם עשו עצמכם כחרשים כדי שלא יסתירו דבריהם מפניכם: אשה זונה. מוכרת מיני מזונות: (ב) לחפר. לרגל: (ד) ותצפנו. כל אחד ואחד בפני עצמו:

individually.

הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאֵין הֵמָּה: ה וַיְהִי הַשָּׁעַר
 לְסָגוֹר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ לֹא יָדַעְתִּי אַנְהָ הֵלְכוּ
 הָאֲנָשִׁים רָדְפוּ מֵהָר אַחֲרֵיהֶם כִּי תִשְׁיָגוּם: ו וְהִיא
 הֶעֱלָתָם הַגָּגָה וְתִטְמְנֵם בְּפִשְׁתֵּי הָעֵץ הָעֹרְכוֹת לָהּ
 עַל-הַגָּג:

אָתוּ לֹתִי גִבְרִיָּא וְלֹא יָדַעִית
 אִי מִנֵּן אֵינְוּ: ה וְהוּה עֲדָן
 לְמִיחָד תִּרְעָא בְּקַבְלָהּ וּגְבִרִיָּא
 נִפְקוּ לֹא יָדַעִית לְאֵן אֲזִלוּ
 גִבְרִיָּא רָדְפוּ בְּפִרְעַ בְּתִרְהוֹן
 אֲרִי תִדְבְּקוּנְוּ: ו וְהִיא
 אֶסְקַתְנָן לְאֶגְרָא וְאֶטְמַרְתְּנָן

בטעוני כתנא דסדירין לה על אגרא:

to me, but I did not know from where they came. (5) And it was, as the gates were being closed at dark, that the men departed, I don't know where the men went; chase after them quickly for you will catch them. (6) But she brought them up to the roof and hid them in the stalks of flax which were arranged for her on the roof.

RASHI

רש"י

(6) בפשתי העץ. בגבעוליהן: — *while they were still in their husks.*

WRITINGS Psalms 2

כתובים תהלים פרק ב

א לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וְלְאֻמִּים יִהְיוּ-רִיק: ב יִתִּיצְבוּ
 מַלְכֵי-אָרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ-יַחַד עַל-יְדוּהָ וְעַל-
 מְשִׁיחוֹ: ג נִנְתְּקָה אֶת-מוֹסְרוֹתֵימוּ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ
 עֲבַתֵּימוּ: ד יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׁחַק אֲדֹנָי יִלְעַג-לָמוּ:
 ה אִזְ יִדְבֵר אֱלִימוּ בְּאָפוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יִבְהַלְמוּ: ו וְאֲנִי
 יִגְחַף מִימְרָא דִּי יְדַהֵף לְהוֹן: ה הִידִין יִמְלַל לְהוֹן בְּתוֹקְפָה וּבְרוּגָה יִבְהַלְמוּ: ו וְאֲנִי רַבִּיתִי מַלְכֵי

2 (1) Why have the nations gathered and the peoples mutter in vain. (2) The kings of earth stand up and the lords secretly hold council together against the Lord and his anointed one. (3) Let us break their bonds and cast off their ropes from us. (4) He Who sits in the heavens will laugh, the Lord will ridicule them. (5) Then He shall speak to them in His wrath and in His fury will petrify them.

RASHI

רש"י

(א) לָמָּה רָגְשׁוּ. וְנִתְקַבְצוּ: (ב) נוֹסְדוּ. לְשׁוֹן סוֹד: (ג) מוֹסְרוֹתֵימוּ. רִצְעוֹת שְׁקוּשְׁרִין הָעוֹל בָּהֶם: (ד) אִזְ יִדְבֵר אֱלִימוּ. כְּמוֹ אֱלֵיהֶם וּמָה יֹאמֵר: (ה) אֱלִימוּ — אִזְ יִדְבֵר אֱלִימוּ — *and they gathered.* (2) נוֹסְדוּ — *an expression of secret.* (3) מוֹסְרוֹתֵימוּ — *bonds that are used to harness the yoke.* (5) אֱלִימוּ — *to them.* And what will be said? [The next verse.]

has the meaning of "to them." And what will be said? [The next verse.]

נִסְכְּתֵי מְלָכֵי עַל-צִיּוֹן הַר-קְדָּשִׁי:

וּמִגִּיתָהּ עַל טוֹר מִקְדָּשִׁי:

(6) And it is I who have anointed My king upon Zion, My holy mountain.

RASHI

רש"י

(6) ואני נסכתי — *it is I [God] who has appointed this one [i.e., David] to rule upon Zion, My holy mountain.*

(ו) ואני נסכתי. אנכי מניתי את זה למלוך על ציון הר קדשי:

Mishnah Shevi'it, chapter 4

משנה שביעית פרק ד

(1) At first, it was the practice to allow a man to gather wood, stones and herbs; that is, [only] large ones from his field [by selecting only the largest, he makes obvious his intention to use them only for building purposes, thus there is no fear that it appears as though he is clearing his field; therefore, he gathers the large pieces] in the same way as

א בראשונה היו אומרים, מלקט אדם עצים ואבנים ועשבים מתוך שלו, כדרך שהוא מלקט מתוך של חברו, את הגס הגס. משרבו עוברי עברה, התקינו שיהא זה מלקט מתוך של זה, וזה מלקט מתוך של זה, שלא בטובה, ואין צריך לומר שיקצץ להם מזונות: ב שדה שנתקוצה, תזרע במוצאי שביעית. שנטיהב או שנטירה, לא תזרע במוצאי שביעית.

he was allowed to gather from the field of his friend [even the small pieces of wood or stones, since no one is suspected of clearing a field not his own]. When the transgressors multiplied [who collected on their own fields, both large and small, while pretending to collect large stones, the Sages completely forbade collecting on one's own field and], instituted that one may collect [only] from another's field, provided that he receives no favor [for doing so, i.e., that the owner of the field does not even thank him and], it goes without saying, that no stipulation could be made for receiving food [in return for his work]. (2) A field from which thorns had been cleared [even though this is forbidden no penalty is imposed and it] may be sown in the eighth year; but if [it was a time that they were under the threat of capital punishment for non-payment of taxes, the Sages permitted plowing and planting in order to pay taxes to the ruling power] it [the field] had been plowed thoroughly [i.e., twice, which is beyond that which is required to produce a sufficient crop to pay the taxes], or it had been enclosed [so that cattle had been allowed to manure the field, a penalty is imposed and], it may

רבנו עובדיה מברטנורא

א בראשונה. כדרך שהוא מלקט מחבירו את הגס הגס. הכי מפרשא מתניתין בירושלמי, בראשונה היו אומרים מלקט אדם בתוך שלו את הגס הגס כדרך שמלקט בשל חבירו בין גסין בין דקין, ואע"ג דעצים ועשבים כשמלקטים אותן מתוך השדה מתקן השדה לזריעה, כשמלקט הגס כלומר העצים ועשבים הגסים ומניח את הדקים, תלינן דצריך לעצים הוא, ולא לתקן את הקרקע קעביד כדרך דתלינן במלקט בשדה חבירו בין דקין בין גסין, דלא עביד אינש לתקן שדה חבירו ומידע ידיע דלעצים הוא צריך: משרבו עוברי עבירה. שהיו מלקטין בשדותיהן בין דקים בין גסים והן אומרים בגסים לקטנו: שלא בטובה. שאין חבירו מחזיק לו טובה, דהשתא ודאי לא אתא למלקט הדקין, כיון שאין חבירו מחזיק לו טובה על זה: ואין צריך לומר שיקצץ להם מזונות. שיאמר לו לקוט משדי היום ואתן לך מזונותיך, דפשיטא דאסור: ב שנתקוצה. שנטילו קוציה בשביעית: שנטיהבה. שנחרשה היטב, שכל העולם חורשים פעם אחת

not be sown in the eighth year. If a field had been improved upon in the seventh year, the School of Shammai say: Its fruits may not be eaten [by anyone], but the School of Hillel say: They may be eaten [this was before the Rabbinical ban of eating *shemittah* produce even if they grew on their own (see further 9:1)]. The School of Shammai say: One may not eat fruits of the *shemittah* year and be thankful [for them, since in reality, they do not belong to the owner of the field], but the School of Hillel say: They may be eaten,

whether or not he is thankful. Rabbi Yehudah says: The statements are reversed [i.e., it is the School of Shammai which state that it is permitted]; for this is one of the [unusual] instances where the School of Shammai are more lenient and the School of Hillel, more stringent (see *Eiduyot* 5:1). (3) Newly-plowed fields may be rented from gentiles in the seventh year [to be sown during the eighth year, even though he thereby encourages the gentile to plow his field during *shemittah*], but not from Jews; gentiles may be encouraged [by extending one's best wishes to him for success] during the seventh year, but not Jews. In the interests of peaceful relationships, greetings [of “*Shalom*”] may be exchanged with them [even if they are idolaters and even on their religious holiday, though “*Shalom*” is occasionally used as a Name of G-d (Bartenura *Gittin* 6:9)]. (4) If one thins out his olive trees [in the seventh year, not because he wants to benefit their growth, but because he needs the wood (see *Tosfot Yom Tov*)] — the School of Shammai say: He may [not completely uproot them since this would have the appearance of working the ground; rather, he may] only raze them to the ground; but the School of Hillel say: He may completely uproot. They, [the School of Hillel] however, agree that if one clears [an area of] his field, he may only raze it to the ground [and not dig out the roots, since this indeed appears as if he is preparing his field for sowing]. What is considered thinning [where the School of Hillel permit completely uprooting]? One or two [trees]. [And

רבנו עובדיה מברטנורא

והוא חרש שתי פעמים, ומתניתין איירי בשעת הסכנה שהיתה המלכות אונסים על המס המוטל על הקרקעות והתירו לחרוש בשביעית כדי ליתן המס הקצוב מתבואתה למלך, ואם חרש שתי פעמים קנסוהו רבנן דחרישה אחת התירו ולא שתי חרישות: **או שנדיירה.** שעשו ממנה דיר לבהמות שעשה בה סהר, כדאמרינן בפרקין דלעיל, ולא עשה ממנו אשפות אלא הניחו כדי לזבל בו השרה: **לא תזרע במוצאי שביעית.** דקנסינן ליה בהני יותר מבנתקוצה: **בטובה,** אסור, דאין מחזיקין טובה לבעלים דרחמנא אפקרינהו: **חלוף הרברים.** דבית שמאי לקולא. ואין הלכה כר' יהודה: **ג חוכרין גירין.** יכול ישראל לקבל עליו בכך וכך כורים לשנה שדה הנכרי שחרשה בשביעית לזרעה למוצאי שביעית ואף על פי שגורם לנכרי לחרוש בשביעית. גירין לשון גירו לכם גיר (ירמיה ד): **ומחזיקים ידי נכרי.** אם מצאו חורש יכול לומר לו ישר כחך וכיוצא בזה: **ושואלים בשלומן.** ואפילו ביום חגם: **ד המדל בזיתים.** כשהזיתים מקורבים זה לזה יותר מדאי נוטל אחד ומניח שנים, או נוטל שנים ומניח אחד, כדי שיגדל ויתעבה. מדל לשון שליפה והסרה, ויש מפרשים לשון דלדול ודלות שמדלדל שדהו מן הזיתים: **יגום.** גומם ומקצץ האילן ומשאיר השורש בארץ ולא ישרש לגמרי שלא יראה כעובד את האדמה: **ומודים במחליק.** כגון אם נוטל שלשה זיתים זה בצד זה שמחליק פני הקרקע

שְׁדֵה שְׁנַטְיִבָה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, אֵין אוֹכְלִין פְּרוּתֵיהּ בְּשִׁבְעִית. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, אוֹכְלִין. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, אֵין אוֹכְלִין פְּרוּת שְׁבִיעִית בְּטוֹבָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, אוֹכְלִין בְּטוֹבָה וְשֵׁלָא בְּטוֹבָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, חֲלוּף הַדְּבָרִים, זוּ מְקַלֵּי בֵּית שְׁמַאי וּמְחַמְרֵי בֵּית הִלֵּל: **ג חוֹכְרִין גִּירִין מִן הַנְּכָרִים בְּשִׁבְעִית, אָבֵל לֹא מִיִּשְׂרָאֵל. וּמְחַזְקִין יְדֵי נְכָרִים בְּשִׁבְעִית, אָבֵל לֹא יְדֵי יִשְׂרָאֵל. וְשׁוֹאֲלִין בְּשִׁלּוּמָן, מִפְּנֵי דְרַכֵּי שְׁלוֹם: ד המדל בזיתים, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים, יָגוּם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, יִשְׁרֵשׁ. וּמוֹדִים בְּמַחְלִיק עַד שְׁיָגוּם. אֵיזָה הוּא הַמְדֵל, אָחַד או שְׁנַיִם.**

what is considered] clearing? Three trees which are close to one another. In regard to what was this said? Regarding his own property, but regarding the property of another, even if he clears [three trees next to each other] he may uproot [them, since it is obvious that he needs them for wood]. (5) If one splits [slats of wood from] a [growing] olive tree, he may not cover [the gash] with earth [since this not only protects the tree, but also stimulates growth], but he may cover it with stones or straw [to protect it from drying out]. [So, too,] if one cuts beams from a sycamore tree, he must not cover [the incision] with earth, but he may cover it with stones or straw. One may not cut down a virgin sycamore in the seventh year [a practice which encourages the growth of branches to be used as beams], since this is actual [agricultural] labor. Rabbi Yehudah says: If [cut down] in the usual manner [i.e., below ten handbreadths] it is forbidden; he either cuts it ten handbreadths above [the soil], or he razes it to ground level [since anyone cutting virgin sycamore to stimulate the growth of branches would not cut it in this manner]. (6) If one clips [the end of] grape-vines, or cuts reeds [normally done to strengthen the trunk; here however, he needs the wood (see above Mishnah 4 and Tosfot Yom Tov), Rabbi Yose HaGalili says: He leaves [uncut at least] one handbreadth [so that it does not appear as if he is working his field]. But Rabbi Akiva says: He may cut them in the usual manner, with an axe, sickle or saw or with whatever he pleases. A tree that had cracked may be tied in the seventh year, not that it should heal [and reconnect], but rather, that the crack should not widen. (7) [The verse regarding *shemittah* produce states: “And the produce of the Shabbat of the land, will be yours to eat.” (Leviticus 25:6) The Gemara (Pesachim 52b) deduces “to eat” but not to destroy, i.e., fruit of *shemittah* may not be destroyed or wasted.] From when [from which stage of ripening] may one begin to eat of the fruit of the trees in the seventh year [so that it is no longer considered

המחליק, שלשה, זה בצד זה. במה דברים אמורים, מתוך שלו. אבל מתוך של חברו, אף המחליק, ישרש: ה המבקיע בזית, לא יחפהו בעפר, אבל מכסה הוא באבנים או בקש. הקוצץ קורות שקמה, לא יחפהו בעפר, אבל מכסה הוא באבנים או בקש. אין קוצצין בתולת שקמה בשביעית, מפני שהיא עבודה. רבי יהודה אומר, כדרכה, אסור, אלא או מגביה עשרה טפחים, או גומם מעל הארץ: ו המזנב בגפנים והקוצץ קנים, רבי יוסי הגלילי אומר, ירחיק טפת. רבי עקיבא אומר, קוצץ כדרכו, בקרדם או במגל ובמגרה ובכל מה שירצה. אילן שנפשת, קושרין אותו בשביעית, לא שיעלה אלא שלא יוסיף: ו מאימתי אוכלין פרות האילן בשביעית, הפגים,

רבנו עובדיה מברטנורא

יותר מדאי, יאמרו לעבודת קרקע הוא מתכוין ואסור: מתוך של חברו אף המחליק ישרש. דלא עביד איניש שיתקן קרקע חברו וידוע דלעצים הוא מכוי: ה לא יחפה. הביקוע בעפר שהרי הוא מתקן בכך, שהעפר נעשה טיט ומשביח האילן: באבנים ובקש. דהוי כמושיב שומר שלא ייבש: בתולת שקמה. שלא נקצצה מעולם: מפני שהיא עבודה. שהיא משובחת בכך: כדרכה אסור. שהיא מתגדלת ומתעבה בכך והוי כעין זמיר לגפנים: אלא מגביה עשרה. שאין דרך לעולם לכתרה אלא למטה מעשרה: או גומם מעל הארץ. שאין דרך לברות אותה כך. והלכה כר' יהודה: ו המזנב בגפנים. מקטע זנבות הגפנים כדי שיעבה הגזע ויגדל ויגבר כוחו, וכן הקוצץ קנים כדי שיתעבו ויוסיף כוחו: ירחיק טפת. מן הקרקע ושוב לא מיחזי בעבודה. שנפשה. נסדק כמו (איכה ג) ויפשחני: לא שיעלה. שיתחברו סדקיו: אלא שלא יוסיף. ליסדק: ו מאימתי אוכלים פירות האילן בשביעית. משום דדרשינן לאבלה ולא להפסד, ואם אוכלן קודם בישולן היינו הפסד: הפגים. פגי תאנה כדכתיב (שיר השירים ב) התאנה חנטה פגיה:

being wasteful]? With unripe figs: As soon as they had assumed a rosy appearance, one may eat them in the field with his bread [since it was eaten even at this stage of ripeness, as a snack on the field but it was still forbidden to take them home at this stage]; once they had [completely] ripened, one may also take them home. And so, too, in the other years of the *shemittah* cycle [when this latter stage of complete ripeness has been reached] they are subject to tithes [during *shemittah* the produce is considered ownerless and thus, not subject to tithes].

(8) Unripe grapes may be eaten with bread in the field as soon as they contain juice; when they ripen [when their seeds become visible through the skin], they may be taken home. And so, too, in the other years of the *shemittah* cycle [when they have reached this latter stage] they are subject to tithes. (9) Olives: As soon as they [are able to] produce [if crushed,] a quarter *log* [of oil] to each *se'ah*, may be split [this was done to soften them and sweeten their taste prior to eating them] and eaten in a field [however, at this early stage, using them for anointing would be considered wasteful and is thus, forbidden]; when they produce a half-log [of oil], then he may crush them in a field and anoint [himself] with their oil. When they reach a third [of their growth], they may be crushed in the field and brought home. So, too, in the other years of the *shemittah* cycle [when they have reached this latter stage], they are subject to tithes. Regarding all other fruit of trees: The time [of year that] they become subject to tithes is the time [of year] when they are permitted [to be eaten and brought into the house] in the seventh year [thus only figs, grapes and olives have more than one stage of ripening for consumption]. (10) From when can [fruit] trees no longer be felled [for their wood] in the seventh year [since this would be considered wasting its fruit and it would also deprive others of enjoying the fruits]? The School of Shammai say: After they grow leaves [usually around

רבנו עובדיה מברטנורא

משהזריחו. האדימו וזוהו התחלת בישולן; **אוכל בהם פתו בשדה.** אבל ללקט ולהכניס לבית אינו רשאי עד שיגמרו: **ביחלו.** שגדלו הרבה, דומה לו וגם נפשם בחלה בי (זכריה יא). ובירושלמי יליף לה מזכתיב (ויקרא כה) תהיה כל תבואתה לאכול, וכתוב (סם) מן השדה תאכלו את תבואתה, בשתי תבואות הכתוב מדבר, אחת מן הבית ואחת מן השדה: **ח משהביא מים.** שסחטו ויוצא ממנו משקה: **משהביא מים.** משיקראו באשה, והיינו כשיתחילו להתבשל ונתבשלו עד שהחרצנים שבפנים נראים מבוחרין מותר הקליפה: **ט רביעית לסאה.** שמסאה זיתים יכול להוציא רביעית הלוג שמן; **פוצע.** דרך הזיתים לפצען כדי למתק מרירותן; **ואוכל בשדה.** דדבר שדרכו לאכול הוא, אבל לטוך לא חזו ואין סכין אלא בדבר שדרכו לטוך: **הכניסו חצי לוג.** שנתבשלו עד שהוא יכול להוציא חצי לוג מסאה: **הכניסו שלישי.** שנתגדלו שלישי ממה שעתידים להתגדל, אי נמי שמוציא מהם עכשיו שלישי ממה שמוציא לסאה כשנתבשלו יפה: **כך עונתן לשביעית.** ואין אוכלין מהן בשביעית עד שיגיעו לעונת מעשרות המפורש בפרק קמא דמעשות. דדוקא תאנים וענבים וזיתים רגילים לאכול קודם בישולן, לפיכך התיירו לאכול מהם בשדה בשביעית קודם שיגיעו לעונת המעשרות, אבל לא בשאר פירות: **י אין קוצצין את האילן בשביעית.** משום דלאכלה אמר רחמנא ולא

משזריחו, אוכל בהם פתו בשדה. בחלו, כונס לתוך ביתו. וכן פיוצא בהם בשאר שני שבוע חייב במעשרות: ח הבסר, משהביא מים, אוכל בו פתו בשדה. הבאיש, כונס לתוך ביתו. וכן פיוצא בו בשאר שני שבוע, חייב במעשרות: ט זיתים, משיכניסו רביעית לסאה, פוצע ואוכל בשדה. הכניסו חצי לג, כותש וסך בשדה. הכניסו שלישי, כותש בשדה וכוונס לתוך ביתו. וכן פיוצא בהם בשאר שני שבוע, חייבים במעשרות. ושאר כל פרות האילן, כעונתן למעשרות, כך עונתן לשביעית: **י מאימתי אין קוצצין את האילן בשביעית.** בית שמאי אומרים, כל האילן משיזיאו. ובית הלל

Nissan]. The School of Hillel say: Carob-trees, after they begin to droop; grapevines, after they form seeds; olive-trees, after they had blossomed, any other trees after they had produced leaves. And any tree, as soon as it reaches the season for tithes,

may be cut down [for wood, since there no longer is any wastage of the fruit. It should be noted that there is a general prohibition against cutting down fruit-producing trees (“For you will eat from it, and you must not cut it down” Deuteronomy 20:19), however, if the wood is more valuable than the fruit, this prohibition does not apply]. What quantity [of oil] does an olive-tree have to produce in order that it be [included in the general prohibition of cutting fruit trees and thus] prohibited to cut down? One quarter [of a kav. Once the tree ages and deteriorates and produces less than this amount, it is no longer prohibited to cut down]. Rabbi Shimon ben Gamliel says: It all depends on the [quality of the] olive-tree [one that produces a very high quality of oil has a different minimum than a tree that produces oil of an inferior quality].

רבנו עובדיה מברטנורא

להפסד. ואני שמעתי כיון דאפקרינהו רחמנא לפירות אם יקצצם הוי גוזל את הרבים: **משיוציא**. תחילת העלין בימי ניסן: **משיושללו**. משיתחילו להכביד ולתלות בעין שלשלת: **משיגרעו**. משיעשו גרעינים. פירוש אחר, הבוסר כשיגדילו הענבים ונעשו כפול הלבן נקרא גרוע: **משינצו**. משיגדל עליהן הנץ כמו הנצנים נראו בארץ (שיר השירים ב) כשיגיעו לשיעורים הללו אסור לקצצן בשיביעית: **מותר לקוצצו**. ואין כאן משום הפסד הפרי, או משום גזל לאידך לישנא, שכבר הפרי ראוי לאכילה. ומשום קוצץ אילנות טובים ליכא אם הוא מעולה בדמים שדמיו יקרים לעצים יותר מלאילן: **וכמה יהא בזית**. לאו אשביעית קאי אלא שיהא אסור לקוצצו משום קוצץ אילנות טובים כדכתיב (דברים ב) כי ממנו תאכל ואותו לא תכרות: **רובע** הקב, משום דחשיב יותר משאר אילנות, דאלו ברקל מותר לקוצצו עד דטעין קבא.

Gemara Berakhot, 34a

גמרא ברכות דף ל"ד.

Our Rabbis learned: These are the blessings during which one bows [in the *Shemoneh Esreh*]: At the beginning and end of the benediction of the Patriarchs, and at the beginning [מודים] and end [לך נאה להודות] of the thanksgiving benediction. If one wants to bow at the end of each benediction and at the beginning of each benediction, he is advised not to do so. Rabbi Shimon ben Pazzi said in the name of Rabbi Yehoshua ben Levi who said in the name of Bar Kappara: An ordinary person bows as stated above [however], a High Priest [bows] at the end of each benediction [and] a king, at the beginning and at the end of each benediction. Rabbi Yitzchak the son of Nachmani said: It was explained to me by Rabbi Yehoshua ben Levi that an ordinary person

תגו רבנן אלו ברכות שאדם שוחה בהן. באבות תחלה וסוף. בהודאה תחלה וסוף. ואם בא לשוח בסוף כל ברכה וברכה. ובתחלת כל ברכה וברכה מלמדין אותו שלא ישחה. אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא הדיוט כמו שאמרנו פהו גדול בסוף כל ברכה וברכה. והמלך תחלת כל ברכה וברכה וסוף כל ברכה וברכה. אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי הדיוט

does as we have described above, a High Priest at the beginning of every benediction, [however,] a king, once he bows down, does not rise [until the very end] as it says: And it was when Shlomoh finished praying he arose from before the Altar of the Lord from kneeling on his knees. (I Kings 8:54) Our Rabbis learned: [The] *kiddah* [form of bowing] is upon the face, as it says: “[*Vatikod*] Then Bat Sheva bowed with her face to the ground.” (I Kings 1:16) *Keriah* refers to kneeling on the knees, as it says: [Regarding Shlomoh] “From kneeling on his knees.” Prostration is spreading out the hands and feet, as it states: “Are we yet to come — I, your mother and your brothers — [להשתחות] to bow down to the ground.” (Genesis 37:10) Rabbi Chiya the son of Rav

Huna said: I have seen Abaye and Rava prostrate themselves on their side [and did not completely stretch out their hands and legs]. One *Beraita* taught that to kneel at the thanksgiving benediction is praiseworthy, while another taught that it is reprehensible [is this not a contradiction]? There is no contradiction: One [the first *Beraita* that taught that it was praiseworthy] refers to the beginning [of the thanksgiving prayer], the other, at the end. Rava kneeled at the beginning and at the end of the thanksgiving prayer. The Rabbis said to him: Why does the master do so? He answered: I have seen Rabbi Nachman kneeling [at the beginning and at the end] and I have seen Rabbi Sheshet doing so [as well]. But it has been taught: To kneel in thanksgiving is reprehensible? That refers to the thanksgiving of Hallel [הודו לה' כי טוב]. But it has been taught: To kneel in the thanksgiving and in the thanksgiving of Hallel is reprehensible? That [thanksgiving] refers to the thanksgiving of Grace after the meal [ועל הכל אנחנו מודים לך].

זוהר שלה דף קנ"ט ע"א

ויבאו עד נחל אשכול ונומר. רבי יהודה פתח (ישעיה מ"ב) כה אמר האל יי בורא השמים ונוטיהם. ונומר. כמה אית להו לבני נשא לאסתכלא בפולחנא. דקדשא בריה הוא כמה אית להו לאסתכלא במלי דאורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא כאלו מקרב כל קרבניו דעלמא לקמי קדשא בריה הוא ולא עוד אלא דקדשא בריה הוא מכפר ליה על כל חוביו ומתקנין ליה כמה כרסין לעלמא דאתי. (חסר) רבי יהודה הוה אזיל בארמא בהדי רבי אבא שאל ליה אמר מלה חד בעינא לשאלה כיון דינע קדשא בריה הוא דזמין בר נש למחטי קמי ולמזגר עליה מיתה אמאי ברא ליה דהא אורייתא הוה תרי אלפין שנין עד לא אברי עלמא וכתוב בה באורייתא (במדבר יט) אדם כי ימות באהל (שם כ) איש כי ימות. וימת ויהי פלוני וימת. מאי קבעי קדשא בריה הוא לבר נש בהאי עלמא

כמו שאמרנו. כהן גדול תחלת כל ברכה וברכה המלך כיון שפרע שוב אינו זוקף שגאמר (מ"א ה) ויהי ככלות שלמה להתפלל קם מלפני מזבח ה' מפרוע על ברקיו. תנו רבנן קידה על אפים שגאמר (שם א) ותקוד בת שבע אפים ארצה כריעה על ברכים שגאמר (שם א) מפרוע על ברקיו השתחוואה זו פשוט ידים ורגלים שגאמר (בראשית ל"ו) הבא נבא אני ואמך ואחיד להשתחוות לך ארצה. אמר רב תייא בריה דרב הונא חזינא להו לאבוי ורבא דמצלו אצלוני. תני חדא הכורע בהודאה הרי זה משויבת. ותניא אידך הרי זה מגונה. לא קשיא הא בתחלה הא לבסוף. רבא פרע בהודאה תחלה וסוף. אמרי ליה רבנן אמאי קא עביד מר הכי. אמר להו חזינא לרב נחמן דכרע. וחזינא ליה לרב ששת דקא עבד הכי. והתניא הכורע בהודאה הרי זה מגונה והיא בהודאה שבהלל. והתניא הכורע בהודאה ובהודאה של הלל הרי זה מגונה. פי תניא והיא בהודאה דברכת המזון:

דִּאֲפִילוּ אִי אֲשַׁתְּדֵל בְּאוֹרֵייתָא יִמְכָּא וְלִילֵי יָמוֹת וְאִי לֹא אֲשַׁתְּדֵל בְּאוֹרֵייתָא יָמוֹת בְּלֹא בְּחַד אֲרָחָא בְּרִישׁוֹתָא דְהָהוּא עֲלֵמָא כְּמָה דְאֵת אָמַר. (קהלת ט) כְּטוֹב כְּחוּטָא. אָמַר לִיה אֲרָחוּי דְמֵאֲרָךְ וְגִזְרֵי דְמֵאֲרָךְ מַה לָּךְ לְמִטְרַח בְּהוּ מַה דְאֵית לָךְ רְשׁוֹ לְמִנְדַּע וְלֹאֲסַתְכְּלָא שְׂאִיל וְדִלִּית לָךְ רְשׁוֹ לְמִנְדַּע כְּתִיב (שם ה) אֵל תִּתֵּן אֶת פִּיד לְחֵטְיָא אֶת בְּשָׂרְךָ דְאֲרָחוּי דְקִדְשָׁא בְרִידְךָ הוּא וְסַטְרִין וְגִזְיוֹן עֲלֵאִין דְהוּא סְתִים וְגִזְיוֹ לִית לָן לְשְׂאֵלָא. אָמַר לִיה אִי הֲכִי הָא אוֹרֵייתָא כְּלָא סְתִים וְגִזְיוֹ דְהָא הוּא שְׂמָא קְדִישָׁא עֲלֵאִה הוּי וּמָאן דְמִתְעַסֵּק בְּאוֹרֵייתָא בְּאֵלוּ אֲתַעֲסֵק בְּשִׁמְיָה קְדִישָׁא וְאִי הֲכִי לִית לָן לְשְׂאֵלָא וְלֹאֲסַתְכְּלָא. אָמַר לִיה אוֹרֵייתָא בְּלֹא סְתִים וְגִזְיוֹ וְשִׁמְיָה קְדִישָׁא סְתִים וְגִזְיוֹ וְכְתִיב (דברים כא) הַנְּסֻתוֹת לִי אֱלֹהֵינוּ וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ וְלִבְנֵינוּ הַנְּגִלוֹת לָנוּ דְאֵית רְשׁוֹ לְשְׂאֵלָא וְלֵעֲיִינָא וְלֹאֲסַתְכְּלָא בְּהוּ וְלִמְנַדַּע בְּהוּ. אֲבָל הַנְּסֻתוֹת לִי אֱלֹהֵינוּ דִּילִיָּה אֵינּוּ וְלִיָּה אֲתַחֲזִיין דְמָאן יְכִיל לְמִנְדַּע וְלֹאֲתַדְבְּקָא דַּעֲתוּי סְתִימָא. וְכָל שְׂבֹן לְמִשְׂאֵל. תָּא חֲזִי לִית רְשׁוֹ לְבִנֵי עֲלֵמָא לְמִימְר מְלִין סְתִימִין וְלִפְרָשָׁא לֹון בְּר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא רְבִי שְׁמַעוֹן דְהָא קְדָשָׁא בְרִידְךָ הוּא אֲסַתְכֶם עַל יְדוּי וּבְגִין דְדָרָא דִּילִיָּה רְשִׁימָא הוּא לְעִילָא וְתַתָּא וְעַל דָּא מְלִין אֲתַמְרוּ בְּאֲתַנְגְּלִיָּא עַל יְדוּי וְלֹא יְהָא דְרָא בְּדָרָא דָּא דְאִהוּ שְׂאֵרֵי בְּגוּיָה עַד דִּיִּיתִי מְלַבָּא מְשִׁיחָא:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Rabbeinu Yonah Sharei Teshuvah 9a

משערי תשובה לר"י דף ט' ע"א

In time of trouble, each and every person should set his heart to understand [the real reason for his troubles] preparing himself to fast, repent and pray [that God relieve him of them], in the same manner as a community is obligated to fast and afflict themselves in their time of trouble, as the Sages, of blessed memory, commanded. And this fast day is a choice day and a day of finding favor with God. When suffering decreed by God, may He be blessed, comes upon a person who is pure and straight, it is a test coming in order to increase his reward in the World to Come.

כָּל אִישׁ וְאִישׁ בְּיוֹם צָר לוֹ יִתֵּן לְבֹו לְהִבִּין לְהַתְעַנּוֹת עִם הַתְּשׁוּבָה וְהַתְּפִלָּה כְּמוֹ שֶׁהַצְּבוּר חֲזִיבִים לְצוּם וְלְהַתְעַנּוֹת בְּעַת צָרָתָם כְּאֲשֶׁר תִּקְנוּ חֻמְיִם וְזָכוּנָם לְבִרְכָה וְזֶה צוּם נִבְחַר יוֹם רְצוֹן וְכֹאֲשֶׁר יְבֵא מוֹסֵר הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל הָאִישׁ אֲשֶׁר הוּא נָךְ וְיִשֶׁר יִהְיֶה לְנַסִּיּוֹן וְלְהַגְדִּיל שְׂכָרוֹ לְעוֹלָם הַבָּא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ה) לְמַעַן עֲנוּתְךָ וְלְמַעַן נְסוּתְךָ לְהִסְבִּיךָ בְּאַחֲרִיתְךָ וְאִמְרוּ וְזָכוּנָם לְבִרְכָה פֶּשֶׁשׁ בְּמַעֲשָׂיו בְּעַת צָרָתוֹ וְחַפְשׁ וְחִקְר וְלֹא מִצָּא חֲטָא בִּידוֹ הֵן הֵן יְסוּרִין שֶׁל אֱהָבָה וּמַעֲנִין הַדָּרָךְ הַזֶּה אֲשֶׁר זָכוּנוּ הַתְּשׁוּבָה בְּיוֹם הַמּוֹת בְּרִאוֹת הַחוּטָא כִּי כְלָתָה אֵלָיו הַרְעָה וְאֲבָדָה תִּקְנוֹתוֹ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (משלי יא) בְּמוֹת אָדָם רִשָׁע תֵּאבֵד תִּקְוָה

As is said: “So that He might afflict you, in order that He would try you, to benefit you in the end.” (Deuteronomy 8:16) And the Sages, of blessed memory, said: (see Berakhot 5a) If one has examined his deeds in his time of trouble, and has searched and investigated, but has not found any sin — these are sufferings of love [caused by God's love for him, so as to increase his share in the World to Come]. Similar to that which we have described [i.e., repentance inspired by troubles] is the repentance that a person does on the day of his death, when the sinner sees that evil has come up on him and all hope is lost — as is written, “When a wicked man dies, hope is lost,” (Proverbs 11:7) — and at that time, he confesses and returns to God

wholeheartedly. That repentance is [also] effective, though it does not reach the level of repentance performed when a person is still in the midst of his life and has his strength.

והוא מתודה בעת ההיא ושב אל ה' בלב שלם וגם התשובה ההיא מועילה אף על פי שאינה משגת לתשובת השב הן בעודנו חי והוא בכחו:

Practical Law:

Rambam, Laws of Prayer, Chapter 8

(1) Only one who is the greatest of the congregation in wisdom and deeds should be appointed as the prayer leader. If he is old, this is most praiseworthy. And we make an effort to have someone with a pleasant voice who reads fluently act as prayer leader. Someone whose beard is not fully grown, even though he is a great sage, should not be a prayer leader, out of respect for the congregation. But one may lead the communal recitation of the Shema from the time that he reaches puberty after he has become thirteen years old. (2) So, too, someone whose speech is unclear — for example, someone who pronounces the letter *alef* like *ayin* and *ayin* like *alef* — and anyone who cannot pronounce the letters properly should not be designated as prayer leader. A teacher may designate one of his students to act as prayer leader of the congregation in his presence. A blind man may lead the communal recitation of the Shema and act as prayer leader. But someone whose shoulders are uncovered even though he may lead the recitation of the Shema, may not act as the leader for the prayers unless he wraps himself with a *talit*.

הלכה
הרמב"ם הלכות תפלה פרק ח

א אין ממנין שליח צבור אלא גדול שבצבור בחכמתו ובמעשיו ואם היה זקן הרי זה משבח ביותר. ומשתדלין להיות שליח צבור אדם שקולו ערב ורגיל לקרות. ומי שלא נתמלא זקנו אף על פי שהוא חכם גדול לא יהא שליח צבור מפני כבוד צבור אבל פורס הוא על שמע משיביא שתי שערות אחר שלש עשרה שנים: ב וכן העלג בגון מי שקורא לאלפין עיינין או לעיינין אלפין וכל מי שאינו יכול להוציא את האותיות בתקונן אין ממנין אותו שליח צבור. והרב ממנה אחד מתלמידיו להתפלל לפניו בצבור. הסומא פורס על שמע ונעשה שליח צבור. אבל מי שכתפיו מגולות אף על פי שהוא פורס על שמע אינו נעשה שליח צבור לתפלה עד שיהיה מעוטף:

SHELACH FOR MONDAY

TORAH

שלח ליום שני

תורה

יכון בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב"ן להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

ז לְמִטָּה יִשְׁשָׁכָר יִגָּאֵל בֶּן־יוֹסֵף: ח לְמִטָּה
אֶפְרַיִם הוֹשֵׁעַ בֶּן־נֹון: ט לְמִטָּה בְּנִימִן
פְּלִטִי בֶן־רַפּוּא: י לְמִטָּה זְבוּלֹן גְּדִיאֵל בֶּן־
סוּדִי:

(7) For the tribe of Yissakhar, Yigal the son of Yosef. (8) For the tribe of Ephraim, Hoshea, the son of Nun. (9) For the tribe of Binyamin, Palti, the son of Rafu. (10) For the tribe of Zevulun, Gaddieil, the son of Sodi.